

Сідлецька Тетяна,
кандидат мистецтвознавства, доцент,
Вінницький національний технічний університет (Україна)

**ОСНОВНІ НАПРЯМИ ДІЯЛЬНОСТІ ВІННИЦЬКОГО
МУЗИЧНОГО УЧИЛИЩА ІМ. М. Д. ЛЕОНТОВИЧА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА
КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКЕ ЖИТТЯ ВІННИЦІ 60-80-Х РР. ХХ СТ.**

Sidletska Tetiana,
Candidate of Art Criticism (Ph.D.), Associate Professor,
Vinnytsia National Technical University (Ukraine)

**THE MAIN AREAS OF ACTIVITY OF THE VINNYTSIA COLLEGE
OF CULTURE AND ARTS NAMED AFTER M. D. LEONTOVYCH AND ITS
INFLUENCE ON THE ART AND CULTURAL ASPECTS OF VINNYTSIA
CITY THE PERIOD OF 1960s – 1980s**

***Анотація.** У статті розкрито основні напрями діяльності Вінницького музичного училища ім. М. Д. Леонтовича у 60-80-х рр. ХХ ст. Висвітлено творчі досягнення мистецьких колективів училища, відображено наукові здобутки викладачів і студентів навчального закладу, підкреслено важливу роль училища у культурно-мистецькому житті Вінниці у вказаний період.*

***Ключові слова:** Вінницьке музичне училище ім. М. Д. Леонтовича, діяльність, мистецька освіта, культурно-мистецьке життя Вінниці, творчі колективи.*

***Abstract.** The article is covered the main areas of activity of the Vinnytsia college of Culture and Arts named after M. D. Leontovych the period of 1960s – 1980s. The creative achievements of the art teams of the college are highlighted, scientific achievements of teachers and students of the educational institution are reflected, the important role of the college in the art and cultural aspects of Vinnytsia city in the specified period is emphasized.*

***Key words:** Vinnytsia college of Culture and Arts named after M. D. Leontovych, activity, art education, art and cultural aspects of Vinnytsia city, art teams.*

Важлива роль у сучасних державотворчих процесах належить системі мистецької освіти, що представлена діяльністю мистецьких навчальних закладів. Саме через них реалізуються актуальні завдання збереження духовної спадщини народу, формується естетична культура особистості. Сьогодні неможливо будувати стратегію розвитку мистецької освіти без розкриття її становлення і розвитку, виявлення специфіки функціонування регіональних мистецьких навчальних закладів.

З-поміж багатьох мистецьких інституцій України привертає увагу діяльність Вінницького музичного училища ім. М. Д. Леонтовича у 60-80-х рр. ХХ ст. Музичне училище було провідним мистецьким закладом освіти регіону, де здійснювали підготовку фахівців для галузі мистецтва. Вінницьке музичне

училище ім. М. Д. Леонтовича, проводячи активну освітню, мистецьку, виховну діяльність, відіграло важливу роль у культурно-мистецькому житті міста.

Історію становлення і розвитку, особливості творчої діяльності мистецьких колективів Вінницького музичного училища ім. М. Д. Леонтовича коротко висвітлено у праці, присвяченій 50-річчю цього навчального закладу, публікаціях Н. Кушки, Ю. Москвічової, Е. Рожкової, Т. Сідлецької.

Однак, попри увагу вчених до різних аспектів діяльності навчального закладу, в мистецтвознавстві помітно бракує досліджень, в яких би розкривалися специфіка функціонування і основні напрями роботи Вінницького музичного училища ім. М. Д. Леонтовича у 60-80-х рр. ХХ ст. як головного осередку професійної музичної освіти міста.

Мета статті - розкриття основних напрямів діяльності Вінницького музичного училища ім. М. Д. Леонтовича і визначення місця та ролі навчального закладу в культурно-мистецькому житті Вінниці 60-80-х рр. ХХ ст.

Вінницьке музичне училище було відкрито у 1958 р. Училище стало спадкоємцем традицій музичної освіти Вінниччини, сформованих у першій половині ХХ ст. Це був середній спеціальний музичний навчальний заклад, де здійснювали підготовку артистів для професійних (аматорських) мистецьких колективів, викладачів дитячих музичних шкіл. Директором училища було призначено П. Чехлатого, у 1960 р. навчальний заклад очолив О. Тимошенко. У цей час завершилося будівництво нової споруди училища із концертним залом, побудували також гуртожиток для студентів [2, с. 15]. У 1963 р. директором Вінницького музичного училища став Ю Візнюк. Організовували навчальний процес у новоствореному закладі випускники усіх консерваторій України і різних мистецьких закладів вищої освіти СРСР. Саме взаємодія різних мистецьких шкіл і напрямів музичної педагогіки сприяла формуванню основ професійної майстерності, створенню методики викладання гри на різних музичних інструментах. Всього у штаті налічувалося 22 викладачі.

У 1958/1959 навчальному році студентами Вінницького музичного училища стали 60 осіб. В училищі були відкриті такі відділи: фортепіанний, струнних інструментів, народних інструментів, духових та ударних інструментів, співів, хорового диригування. У 1961 р. відкрили теоретичний відділ.

Варто відзначити, що методика організації навчального процесу в мистецьких навчальних закладах мала власні специфіку і системні принципи, які суттєво відрізнялися від загальновідомих освітніх основ, притаманних технічним або іншим гуманітарним навчальним закладам, що здійснювали підготовку фахівців масових професій. Головними тут були особистісний підхід, спрямований на розвиток внутрішнього світу вихованця, формування його особистісної ціннісної свідомості; корелятивні зв'язки різних спеціальностей; наставництво (формування практичних навичок студентів здійснюється під наглядом досвідченого виконавця-педагога); важлива роль практики соціокультурної діяльності.

Від початку заснування Вінницького музичного училища мистецькі колективи, викладачі, студенти навчального закладу здійснювали активну музично-просвітницьку роботу. Хор училища був одним із провідних виконавських колективів Вінниці та області. Хоровий колектив був первинною

організацією Вінницького обласного відділення хорового товариства УРСР. У 1958-1962 рр. керівником хору був К. Семенов. До складу колективу входило 65 осіб, хору була притаманна висока культура виконання, потужна динаміка, вокальна активність голосів. У 1962-1971 рр. диригентом хору Вінницького музичного училища став заслужений діяч мистецтв УРСР А. Мархлевський, під орудою якого колектив досяг високої виконавської майстерності. До репертуару хору входили твори українських і зарубіжних композиторів різних стилів і жанрів, а також обробки народних пісень [2, с. 108]. У 1971-1979 рр. хор училища очолював народний артист України В. Газінський, який продовжив роботу над розвитком та удосконаленням вокально-хорової техніки колективу. У 1975 р. на конкурсі-огляді хорових колективів хор Вінницького музичного училища здобув I місце і був визнаний найкращим серед хорів музичних навчальних закладів України. Репертуар хору збагатився складними творами, серед яких кантата «Хустина» Л. Ревуцького, фрагменти з «Реквієму» В. Моцарта, «Мати і дитя» А. Вербицького, «Льодолом» і «Літні тони» М. Леонтовича та ін.

Симфонічний оркестр (керівники - Ю. Ледайкин, Ф. Пойменов), оркестр народних інструментів (керівник – А. Ряполов), духовий оркестр (керівник – Ф. Пойменов), камерний оркестр (керівники – Ю. Візнюк, Р. Семко) також почали вести активну концертну діяльність. Мистецькі колективи училища виступали у навчальних закладах, будинках культури, на підприємствах, популяризуючи музичне мистецтво широкій аудиторії.

Із 1964 р. активну концертну діяльність у Вінниці та області здійснював камерний ансамбль, до складу якого входили викладачі училища Ангеліна Семко (фортепіано), Наум Калиновський (скрипка), Роман Семко (віолончель) [2, с. 61]. Репертуар колективу становили твори української й зарубіжної класичної музики. Варто зазначити, що для цього ансамблю композитор Л. Колодуб написав «Мелодію», Ж. Колодуб – «Вальс», а вінницький композитор В. Ткаченко створив «Тріо».

У 1979 р. було створено струнний квартет у складі Галини Гусєвої (скрипка), Юрія Стінермана (скрипка), Наума Калиновського (альт), Романа Семка (віолончель). У 1983 р. квартет став лауреатом Республіканського конкурсу камерних ансамблів у Києві. У 1990 р. викладачі училища Ангеліна Семко (фортепіано), Наум Калиновський (скрипка), Семен Калиновський (альт), Роман Семко (віолончель) створили фортепіанний квартет «Аркона», що став одним із мистецьких колективів Вінницької обласної філармонії. До репертуару квартету входили твори, що рідко використовувались у виконавській практиці: фортепіанні квартети Л. Бетховена, Л. Моцарта, Ф. Шуберта, п'єси В. Косенка, композиції Левка та Жанни Колодуб. Творча діяльність колективу сприяла розвитку музичної культури Вінниччини.

Велику зацікавленість широкої аудиторії викликав цикл лекцій-концертів «Історія розвитку фортепіанного мистецтва», започаткований викладачами фортепіанного відділу училища. На сцені Великого залу навчального закладу виконували музику всіх епох – від бароко до авангарду [3].

У 1968 р. з нагоди 10-річчя Вінницькому музичному училищу було присвоєно ім'я видатного українського композитора М. Д. Леонтовича.

Розвитку музичної освіти Вінниці та області сприяло відкриття у 1960 р. дитячої музичної школи-студії, що стала головною базою педагогічної практики в училищі. Викладачами школи-студії стали досвідчені педагоги училища, які розробляли методику гри на народних, духових інструментах, створювали навчально-методичну літературу, передавали власний досвід студентам-практикантам. У 1970-1980-ті рр. учнівський контингент школи-студії значно розширився, що дало змогу створювати творчі колективи. Так, у згаданий період активно провадили свою діяльність хори молодших і старших класів, дитячий ансамбль трубачів, інструментальний ансамбль, вокальні колективи.

У 1970-х рр. освітній процес вийшов за рамки підготовки лише виконавців і викладачів, в училищі активізувалася наукова робота. У цей період були проведені науково-теоретичні конференції, присвячені 200-річчю від дня народження Л. Бетховена і 100-річчю від дня народження М. Д. Леонтовича. Викладачі і студенти теоретичного відділу училища здійснювали дослідницьку роботу з вивчення музичної культури Поділля, брали участь у всеукраїнських науково-теоретичних конференціях, публікували свої здобутки у наукових збірниках з музикознавства.

У 1977 р. директором Вінницького музичного училища ім. М. Д. Леонтовича стає Ю. Ковальов. У цей період значно покращується матеріально-технічна база навчального закладу – обладнано фонотеку, кабінет технічних засобів навчання, клас самопідготовки з сольфеджіо, навчальні аудиторії, музей училища [2, с. 85].

У 70-80-х рр. ХХ ст. удосконалюється професійна майстерність викладачів, студентів училища. Студенти навчального закладу стають переможцями міжнародних і всеукраїнських конкурсів. Значна частина випускників Вінницького музичного училища ім. М. Леонтовича закінчила вищі мистецькі навчальні заклади (інститути, консерваторії) і повернулася викладати у свій заклад освіти. Випускники цього навчального закладу здобули звання народних і заслужених артистів, стали кандидатами і докторами наук, очолили установи культури і мистецтв краю, професійні й аматорські колективи Вінниці та області, їхня діяльність створила підґрунтя для розвитку культури і мистецтва регіону в наступні періоди.

Таким чином, коротко розкривши основні напрями діяльності Вінницького музичного училища ім. М. Д. Леонтовича у 60-80-х рр. ХХ ст. як головного осередку професійної музичної освіти, варто підкреслити важливу роль цього навчального закладу у культурно-мистецькому житті Вінниці та області. Взаємодія різних мистецьких шкіл і напрямів музичної педагогіки сприяла формуванню основ професійної майстерності, створенню методики викладання гри на різних музичних інструментах. Активізувалася виконавська діяльність творчих колективів училища, що сприяло популяризації музичного мистецтва серед широкої громадськості. Пожвавилася наукова діяльність, що відобразилася у дослідженнях викладачів і студентів навчального закладу, проведенні науково-теоретичних конференцій. Навчальний заклад став оплотом професіоналізму у справі підготовки мистецьких кадрів і перебував в авангарді культурного поступу.

Список використаних джерел

1. Москвічова Ю. О. Соціокультурна динаміка розвитку Вінниччини періоду незалежності України (1991–2014 рр.): автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: 26.00.01. Івано-Франківськ, 2015. 18 с.
2. 50 років Вінницькому училищу культури і мистецтв ім. М. Д. Леонтовича. Вінниця: ДП «ДКФ», 2008. 176 с.
3. Рожкова Е. Щоб вічно музика звучала. *Вінницький альбом: літературно-художній та історико-краєзнавчий альманах*. Вінниця, 2000. Вип. 2. С. 325-329.
4. Світоч мистецтва на Вінниччині. Вінницькому училищу культури і мистецтв – 50 років / Уклад. О. Николаєць; Вступ. сл. Н. Кушки; Ред. М. Спиця; Він. ОУНБ ім. К. А. Тімірязєва. Вінниця, 2008. 16 с.

Сієнко Дар'я,
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
Колеснік Катерина,
доктор філософії, доцент
Вінницький державний педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського (Україна)

ВИКОРИСТАННЯ ПРИЙОМІВ МНЕМОТЕХНІКИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ

Siienko Daria,
master's student
Kolesnik Kateryna,
Doctor of Philosophy, Associate Professor
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State Pedagogical University (Ukraine)

USE OF MNEMOTECHNICS FOR THE DEVELOPMENT OF CONNECTED SPEECH

***Анотація.** У статті розкрито питання про застосування прийомів мнемотехніки для розвитку зв'язного мовлення. Авторка описує основні аспекти, на які спирається дана технологія. У закладі дошкільної освіти використовуються наступні прийоми: мнемоквадрати, мнемосмужки, мнемотаблиці, розгалуження, піктограми. Для кращого засвоєння матеріалу авторка наводить приклади завдань до кожного прийому.*

***Ключові слова:** розвиток зв'язного мовлення, мнемоквадрати, мнемосмужки, мнемотаблиці, розгалуження, піктограми.*

***Abstract.** The article discusses the issue of using mnemonic techniques for the development of coherent speech. The author notes the main aspects on which this technology is based. The following techniques are used in the preschool education institution: mnemonic squares, mnemonic strips, mnemonic tables, branches, icons. For better assimilation of the material, the author provides examples of tasks for each technique.*

***Key words:** development of coherent speech, mnemonic squares, mnemonic strips, mnemonic tables, branching, pictograms.*